Camps de lavanda

PASSEJANT PER ... / JOSEPA BLANCH

La Provence

Un viatge a un món de pau, de refugi, de petits plaers, de caminades sense rumb, on el temps sembla que s'hagi aturat i on el cel i la terra es fonen en mil contrastos

Només el fet d'esmentar que "ens n'anem de vacances a la Provence" evoca, a qui ho escolta, un món de pau, de refugi, de petits plaers, de caminades sense rumb, de contemplació. Un món on sembla que el temps s'hagi aturat, on el cel i la terra es fonen en mil contrastos, on l'esperit hi troba serenor.

L'exposició de Picasso-Cézanne ens motiva a viatjar a Aix-en-Provence. Dos grans genis de la pintura, amb 42 anys de diferència, però profundament semblants en els conceptes. L'art de Cézanne, considerat avui el pare de l'art modern, marca Picasso profundament. Aquest el descobreix en una gran retrospectiva, el 1907, a París. Talment com els seus amics impressionistes, Paul Cézanne, molt amic de la natura, pinta els seus paisatges a l'aire lliure. S'interessa molt per la llum, que tradueix en una gran gamma de colors, i representa la natura com una arquitectura. Així doncs, la seva frase "*Il faut traiter la nature par le cylindre, la sphère et le cône*" (cal representar la natura a través del cilindre, l'esfera i el con) la madura i assimila Picasso i el porta a simplificar les formes fins trobar un nou llenguatge pictòric, el cubisme, que va ser el pont evolutiu des de l'impressionisme més pur fins als nous idearis de l'art contemporani. Les natures mortes, molt presents a l'obra de Cézanne, tenen també un efecte revulsiu per a Picasso. L'exhaustiva mostra al Musée Granet confronta pintures d'ambdós autors en què és perfectament visible i molt didàctica tota aquesta admiració i influència.

Tota la vila d'Aix és plena d'actes al voltant d'aquesta gran exposició. Fotos de Picasso, fetes per David Douglas Duncan, a la casa del pintor, a Mougins. També de la seva última dona, Jacqueline Picasso, fetes a la mansió de La Californie, a Cannes, i al castell de Vauvenargues, lloc de la darrera estada del pintor malagueny, on és enterrat. Escultures de diversos autors que els homenatgen, concerts, xerrades... la ciutat està totalment abocada en aquest esdeveniment.

L'Atelier des Lauves, conservat com quan Cézanne hi pintava, és un petit santuari que respecta encara l'hàlit del seu antic propietari. Pinzells de totes mides, paletes amb restes d'olis de tots colors, esbossos, cartes, escales, cavallets, estris personals, com l'inconfusible barret negre, tot inspira veneració, reverència. Fins i tot els visitants parlem fluix. És en aquest estudi, preparat per poder pintar grans llenços, on Cézanne realitza la seva magnífica obra *Les Grandes Baigneuses*. Va haver de fer una escletxa a la paret, que dóna a l'aire lliure, per poder fer córrer les grans teles i tenir espai suficient. Prop d'aquí, hi ha el mirador de la Montagne Sainte Victoire, anomenat Terrain des Peintres, lloc on solia apropar-se a pintar aquest preciós paisatge, símbol de la zona.

La passejada per Aix-en-Provence és una delícia. Ciutat universitària, arreu es respira la cultura. Al preciós *Les Deux Garçons*, les parets estan folrades amb còpies de pintures de Cézanne i molts escrits i retrats de moltes de les persones que hi han reposat des del segle XVIII, just arran de la Revolució Francesa, que és quan aquest actual café-*brasserie* es va inaugurar.

A la Fondation Vasarely, les formes ens confonen, les línies rectes i corbes fan un *trompe l'oeil* constant, fem juguesques, davant de les grans obres, per endevinar si tenen volum o si són planes. No va ser un pintor romàntic ni va pintar escenes del quotidià, però no deixa de ser molt interessant.

Visitem pobles i poblets per tot el Luberon. Tots encantadors, ben conservats, amb les places ombrejades per plataners centenaris, amb les cases amb els característics finestrons, les pintures de les façanes, els carrers sense voreres, un patrimoni que han sabut preservar i potenciar.

La passejada per Aix-en-Provence és una delícia, a la ciutat es respira cultura per tot arreu

Els camps d'espígol ja estan segats, un lleuger color blavós ressegueix les llargues fileres de mates rodones amb les tiges encara plenes de fulles. L'aire fa olor de *lavande*. M'he promès a mi mateixa que tornaré a començaments d'estiu, quan els camps són blau nit, quan la flor de l'espígol, moguda pel vent, torna violat fins i tot el cel que li fa d'espill. Enmig d'aquests grans camps de flors, de tant en tant hi ha una casa de pedra vermellosa, voltada d'oliveres, o un petit poblet a recer de mirades forasteres.

És capvespre, el sol s'està ponent i, resseguint una carretera de corbes, arribem al fons d'una vall, on un immens camp d'espígol guarda l'Abbaye de Senanque. Tot és pau i quietud, silenci,

Espígol florit

penombra. De cop, un soroll fortíssim ens espanta. Ve del cel. Tres *mirage* en vol rasant, no sabem si fan proves o es diverteixen, trenquen totalment aquell màgic moment.

Anem a Banon, per visitar la llibreria Le Bleuet. Amb la façana pintada de groc i blau, i situada a la plaça, ha anat ocupant cases antigues per poder exposar la gran quantitat de llibres que ofereix. Sobta trobar una botiga tan especialitzada i amb tantes propostes en un poble tan petit. Malauradament, el llibre que cerco està exhaurit.

Les vinyes es barregen en aquest paisatge provençal amb les oliveres, les pomeres, els camps de carbasses, les alzines, la *lavande*.... Comprem vi a Menerbes. Al pati que envolta el celler, hi ha plantat un cep de cada un dels tipus de raïm que es produeixen a França, amb l'explicació d'aquestes varietats i de les regions on es conreen.

A La Fontaine de Vaucluse, resseguim la Sorgue fins arribar al seu naixement. Aquest riu, d'aigua de color verd intens —tot el llit és atapeït d'unes herbes verdoses—, va acollir les llàgrimes de Petrarca, enamorat bojament de la bella Laure de Noves i no correspost, ella era casada i virtuosa. Així, per apaivagar el seu desesper, va escriure en aquests paratges un dels més bells poemes lírics, el *Canzoniere*.

La regió ofereix una preciosa paleta de colors, amb mil matisos, del vermell intens al groc pàl·lid

Anem passejant per aquesta bonica regió, encerclada pel Mont Ventoux, els Monts del Luberon i les Montagnes de Vaucluse. Descobrim Roussillon, poble vermell, com la terra que l'envolta. Caminem per la ruta dels ocres. Una preciosa paleta de colors, amb mil matisos, del vermell intens al groc pàl·lid, se'ns ofereix per al gaudi de la vista. L'erosió ha treballat aquesta terra argilosa donant formes a les roques i a les pedres, creant paisatges onírics que suggereixen el món dels gegants i de les fades.

A L'Isle-sur-la-Sorgue és dia de mercat. A la part antiga i ran de riu, les parades dels ambulants es barregen amb les botigues de la vila, gairebé tots amb la mateixa oferta. Sabons olorosos, espelmes, essències, cistells, fina i casolana roba de lli, típica artesania provençal, menjar... un batibull de gent, olors i cridòria.
A Manosque, la fàbrica de l'Occitane mereix una paradeta. És atractiu de veure com es fabriquen aquests productes d'higiene personal, tots fets amb herbes, flors i fruits. Teòricament, tot natural. Cremes de tota mena, sabons, gels de dutxa, colònies... Ben presentat i embolicat amb gust i senzillesa, és un reclam per a la compra. Pertot, les olors senzilles de natura en estat pur envaeixen els sentits.

També visitem el Musée de la Lavande, a Coustillon, on ens ensenyen els antics alambís de coure per destil·lar.

A prop de Gordes, Le Village des Bories, habitatges, talment com coves, fets amb pedra seca, ens porta al món dels ancestres.

Lacoste, un bonic poble penjat dalt d'una carena, s'obre al món amb els seus festivals estiuencs de música, sota el patronatge del famós *modisto* Pierre Cardin, que hi ha comprat el castell i n'està fent la restauració. Antigament aquesta fortalesa va pertànyer a la família del Marquès de Sade.

No som lluny d'Orange i aprofitem per conèixer el seu llegat romà. Imposa la mida de l'Arc de Triomphe a l'entrada de la ciutat. Le Théâtre Antique és magnífic. Molt ben conservat i molt ampli, té una estàtua de l'emperador, de mides considerables, al frontal de l'escenari. El cap d'aquesta escultura està desenganxat de la resta del cos, és a dir, es podia canviar segons els avatars polítics, la qual cosa en facilitava la substitució en qualsevol moment, fet, d'altra banda, que devia succeir sovint.

Ja de tornada, a Avignon, la tonada "*Sur le pont d'Avignon on y danse...*" ens acompanya ran de Rhône, sota el Pont Saint Bénezet, pel Palais des Papes, per les muralles, pels carrers... i continuem cantant "*...on y danse tous en rond*".

■

Llibreria *Le Bleuet* a Banon